

ΤΟ ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

Ἐτησίᾳ συνδρομῇ προπληρωτέᾳ

Ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ..... Δρ. 4

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ..... Φρ. 4

[Εἰς τὰ μέλη τοῦ Συνδέσμου ἀποστέλεται δωρεάν].

Διατριβαί, εἰδήσεις κ.λ.π.

Λέον νὰ ἀπευθύνονται

Πρὸς τὸν

ΠΡΟΕΔΡΟΝ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

❖ Ἡ ἰσχὺς ἐν τῇ ἐνώσει. ❖

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀναγκαῖα δῶλωσις. — Παιδαγωγικὴ συζήτησις περὶ τῆς πρώτης ἀναγνώσεως. — Ἐκπαιδευτικὰ Μακεδονίας. — Γυμναστικὴ. — Ἔργασια τοῦ Συνδέσμου. — Ὁ Σύνδεσμος τῶν Ἑλλήνων δημοδιδασκάλων (συνέχεια τῶν μελῶν). — Ἀπλώσεις,

ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΔΗΛΩΣΙΣ

Ἡ διακοπὴ ἢ μᾶλλον ἢ ἀναβολὴ τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ κατὰ τὸ θέρος προήλθεν ἐκ διαφόρων λόγων, ὧν κυριώτεροι εἶναι ἢ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην συσσωρεύσεις ἐν τοῖς τυπογραφείοις πολλῆς ἐργασίας, ἕνεκα τῆς ὁποίας δὲν ἦτο εὐκόλος ἢ τύπωσις, γνωστοῦ ὄντος, ὅτι ὁ σύνδεσμος δὲν ἐκτῆσατο ἀκόμη τὴν ὑλικὴν αὐτοῦ αὐτοτέλειαν ὥστε νὰ ἀντεπεξέλθῃ κατὰ παντὸς κωλύματος· πρὸς δὲ καὶ ἡ ἀπουσία μελῶν τινῶν τοῦ συνδέσμου κατὰ τὰς διακοπὰς.

Ἐλπίζομεν ὅμως ὅτι, οἱ συνάδελφοι θὰ σπεύσωσιν ἅπαντες νὰ ἐνισχύσωσι τὸν Σύνδεσμον πράττοντες ἕκαστος τὸ καθ' ἑαυτὸν καὶ δὲν θὰ παρεμβληθῇ κώλυμά τι εἰς τὴν τακτικὴν διεξαγωγὴν τοῦ περιοδικοῦ. Ἰδίως ἀπαιτεῖται ὑλικὴ ἐνίσχυσις τοῦ Συνδέσμου διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν μελῶν αὐτοῦ καὶ τα-

κτικῆς πληρωμῆς τῆς συνδρομῆς ὅπως εὐκολώτερον ἐξευρίσκονται τὰ μέσα τῆς ἀπροσκόπτου ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ. Πρὸς δὲ ἀναμένομεν, ὅπως οἱ ἀπανταχοῦ συνάδελφοι ἀποστέλλωσι διατριβάς καὶ ἐν γένει ὕλην διὰ τὸ Περιοδικόν· διότι πάντες σχεδὸν μέχρι τοῦδε ὑστέρησαν ἐν τούτῳ.

Πρὸς τούτοις ὀφείλομεν νὰ δηλώσωμεν ὅτι, ἡ συνδρομὴ, ἣν τὰ μέλη πληρώνουσι πρὸς τὸν Σύνδεσμον, εἶναι συνδρομὴ πρὸς τὸν Σύνδεσμον καὶ οὐχὶ διὰ τὸ περιοδικόν, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκδοσις δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ. Βεβαίως ὁ Σύνδεσμος ὡς κυριώτερον ὄργανον πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ ἔχει τὸ περιοδικόν καὶ θέλει θεωρεῖ τὴν ἐκδοσιν τούτου ὡς τὸ πρώτιστον καθήκον, μέχρι τοῦδε ἀποστείλας τοῦτο οὐ μόνον πρὸς τὰ μέλη δωρεάν ἀλλὰ καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς συναδέλφους.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΥΖΗΤΗΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΣ

Ὁ Σύνδεσμος ἡμῶν, καθ' ἃ εἶχε προαγαγεῖται, ἐποιήσατο ἐναρξιν τῶν παιδαγωγικῶν συζητήσεων τὴν 5ην Μαΐου ἔ. ε., ἐν τῷ Κατα-

στήματι τῆς Ἐταιρίας τῶν « Φίλων τοῦ Λαοῦ » τὸ ὁποῖον πάνυ εὐγενῶς παρεχωρήθη ἡμῖν ὑπὸ τῆς Διοικήσεως αὐτοῦ, ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10ην π. μ. ἐν μέσῳ πυκνοτάτου ἀκροατηρίου ἐκ δημοδιδασκάλων, ἀμφοτέρων τῶν φύλων, παιδαγωγῶν καὶ λοιπῶν λογίων.

Τὴν ἑναρξιν τῶν συζητήσεων τούτων ἐκίνησεν ὁ κ. Πρόεδρος οὕτω·

« Ὁ Σύνδεσμος ἡμῶν ἐκάλεσεν ὑμᾶς σήμερον ὅπως ποιήσῃται ἑναρξιν τῶν παιδαγωγ. διαλέξεων, τὰς ὁποίας ἐν τοῖς πρώτοις αὐτοῦ ἔργοις τὸ Καταστατικὸν του διέλαβε·

Ἐὰν διὰ πᾶν ἔργον ἢ ἐπιστήμην ἀπανταχοῦ αἱ διαλέξεις ἐνδείκνυνται χρησιμώταται καὶ συντελεστικώταται πρὸς τὴν προαγωγὴν αὐτῶν, διὰ τὸ ἔργον ὅμως τοῦ δημοδιδασκάλου, τὸ ὁποῖον ἀπεργάζεται τὴν ἐσωτερικὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως καταστήσῃ τούτον ἰκανὸν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ του, ἐπιβάλλονται, εἶνε ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ μάλιστα δὲ ἐν Ἑλλάδι ὅπου τὸ παιδαγωγικὸν πνεῦμα ἤρξατο εἰσαγόμενον ἀπὸ ὀλιγίστων ἐτῶν, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1878, διὰ τῆς συστάσεως τῶν νέων διδασκαλείων ἐκ τῶν ἐσπερίων λαῶν τῆς Εὐρώπης, ὅπερ ὅμως ἐν τῇ ἐφαρμογῇ προσκρούει πρὸς πολλά, εἴτε πρὸς τὸ διάφορον τοῦ πολιτεύματος τῆς χώρας ἡμῶν, εἴτε πρὸς θρησκευτικούς, ἐθνικούς ἢ γλωσσολογικούς λόγους. Ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Εὐρώπῃ ἡ παιδαγωγ. ἐπιστήμη ὁσημέραι προάγεται καὶ τελειοποιεῖται· οὕτω δὲ τὸ χθὲς ὑγιὲς καὶ ὀρθὸν τὴν ἐπομένῃ ἀντικαθίσταται ὑπὸ ὑγιεστεροῦ καὶ ὀρθότερου.

Ἐπιθυμοῦντες λοιπὸν καὶ ἡμεῖς οἱ ἄμεσοι λειτουργοὶ τῆς Δημοτ. Ἐκπαιδεύσεως, ὅπως συντελέσωμεν εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν παρ' ἡμῖν παιδαγωγ. ἀρχῶν καὶ συστημάτων, ἀπεφασίσσαμεν τὰς παιδαγωγ. ταύτας διαλέξεις, ὅπως ἐκ τῆς ἐπικοινωνίας τῶν διαφόρων γνωμῶν ἀπορρεύσῃ ὀρθότεραι καὶ ὑγιέστεραι ἰδέαι.

Ἡ ἐργασία αὕτη καὶ τοὺς Ἕλληνας δημοδιδασκάλους θέλει ἐξυψώσει καὶ τοὺς παιδαγωγούς, τοὺς πνευματ. τούτους πατέρας

ἡμῶν, θέλει ἐνισχύσει καὶ πάντα ἀσχολούμενον περὶ τὰ παιδαγωγικά.

Πάντας δὲ καλεῖ ὁ Σύνδεσμος ὅπως συμμετάσχῃ καὶ συντελέσωσι εἰς τὴν ἀποτελεσματικωτέραν ἐπιτυχίαν τῶν διαλέξεων τούτων ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἔθνους.

Καὶ ἤδη παραδίδων τὸν λόγον εἰς τὸν ἀξιότιμον συνάδελφον κ. Ψάρων, ὅστις ἔσχε τὴν εὐγενῆ ἔμπνευσιν νὰ ὑποδείξῃ ἡμῖν τὸ πρῶτον θέμα περὶ τῆς πρώτης ἀναγνώσεως, ἀναγόμενον εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ διδασκαλικοῦ ἔργου καὶ δηλώσῃ, ὅτι θὰ λάβῃ τὸν λόγον περὶ τούτου.

Εἶτα ἀνελθὼν ἐπὶ τὸ βῆμα ὁ κ. Ψάρων καὶ συσχέτισας τὸ γεγονός τοῦ Συνεδρίου μετὰ τὸ φαινόμενον τῆς τηλεπαθείας ἐξῆρε τὴν στιγμὴν αὐτὴν ταύτην τῆς ἐναρξέως τῶν Διαλέξεων τούτων, ὡς στιγμὴν γενικῆς ἀγαλλιότητος ὅλων τῶν παιδῶν τῆς Ἑλλάδος. Εἶτα ἐξετάζων τὸν παῖδα, ὅς ἦν τὸ ἀντικείμενον τοῦ Συνεδρίου τούτου ἐξ ἀπόψεως οἰκογενειακῆς, κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς διεισέδυσε μέχρι τῶν λεπτομερεστάτων ἰδιοτήτων αὐτοῦ κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐν τῇ προκοπῇ τῆς οἰκογενείας καὶ τῇ μεγαλουργίᾳ τῶν ἐθνῶν ὅπως εἶνε τὸ πᾶν. Διὰ νευρώδους δὲ ἀποστροφῆς πρὸς τὸν ἄνακτα καὶ λοιποὺς οἰκοστροφούς τοῦ ἔθνους ὑποδεικνύει τὸ μέγιστον ἐνδιαφέρον, ὃ δέον νὰ δείξῃ οἱ οὔτοι ὑπὲρ τοῦ παιδὸς πρὸς εὐδαιμονίαν τοῦ τόπου.

Εἰσερχόμενος εἶτα εἰς τὴν ἐξέτασιν δι' ὧν ὁ παῖς θ' ἀνέλθῃ εἰς τὸ περίλαμπρον τοῦτο σημεῖον καὶ καταλέξας διαφόρους παρατηρήσεις εἰλημμένας ἐκ τῆς κινήσεως τῶν παιδῶν ἐν τῇ ἐπιδόσει αὐτῶν ἐν τοῖς διαφόροις μαθήμασιν, ὑποδεικνύει τὴν μεθαρμογὴν τῆς διδασκαλίας ὕλης καὶ τοῦ ἰσχύοντος ἀλλοδαποῦ παιδαγωγικοῦ κώδικος ἐπὶ τὸ ἑλληνοπρεπές. Μετὰ τινὰ ἄλλα εἰσαγωγικά ἀρχεται ἐξετάζων ἐν πρὸς ἐν τὰ ἐρωτήματα.

Καὶ πρῶτον τὸ ποῖον τῆς ὕλης τοῦ ἀλφαβηταρίου ὡς ἔχει ἐν τοῖς ἐν χρήσει τοιοῦτοις εὐρίσκει ὅπως ἀκατάλληλον διὰ τὸν παῖδα, ὑπερκαίμενον τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου αὐ-

τοῦ. Κατακρίνει τὰς πλείστας τῶν ἐπιγραφῶν λέξεων, ἐν οἷς καὶ τὴν πρώτην λέξιν ἰον, τὰς ὁποίας οἱ ἀλφαβηταριογράφοι μεταχειρίζονται πρὸς διδασκαλίαν τῶν γραμμάτων. Ὑποστηρίζει ὅτι ἡ διδασκαλία τῶν γραμμάτων δέον νὰ γίνηται οὐχὶ ἐκ τῶν λέξεων ἀλλ' ἐκ τῶν φωνῶν, ἅς παράγουσι τὰ διάφορα ζῶα ἢ κινούμενα ἀντικείμενα. Πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης του ταύτης ἀναγινώσκει ἀλληλογραφίαν σχετικὴν μετ' Ἀμερικανῶν Παιδαγωγῶν.

Ὡς ἐκ τοῦ προκεχωρηκότος τῆς ὥρας διακόπτει τὴν ἀνάγνωσιν τῆς μελέτης του.

Ὁ κ. Π. Π. Οἰκονόμου, παιδαγωγὸς καὶ ἐπίτιμος μέλος τοῦ Συνδέσμου λέγει ὅτι δέον ἐφ' ἐνὸς ἐκάστου ζητήματος νὰ γίνηται συζήτησις καὶ εἶτα ὁ ὁμιλῶν νὰ προβαίνει εἰς τὰ κατωτέρω.

Μετὰ τοῦ κ. Οἰκονόμου συμφωνεῖ καὶ ὁ κ. Θ. Ἀποστολόπουλος. Ὁ κ. Μιλτ. Βρατῆανος ἐπίσης παιδαγωγὸς καὶ ἐπίτιμος μέλος τοῦ Συνδέσμου, λέγει ὅτι δὲν πρέπει νὰ δεῖξωμεν σπουδὴν, διότι τὸ ζήτημα τυγχάνει λίαν σπουδαῖον καὶ ἐπομένως δέον νὰ συζητήσωμεν λεπτομερῶς ἔστω καὶ ἂν χρειασθῶμεν καὶ ὀλόκληρον ἑξαμηνίαν. Ἀποφασίζεται δὲ ἵνα ὁ ὁμιλῶν περὶ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς μελέτης του ἐν τῇ ἐπομένῃ συνεδρίᾳ καὶ λύεται ἡ συνεδρία περὶ ὥραν 12.

Συνεδρία 13 Μαΐου.

Ἀρξαμένης τῆς Συνεδρίας περὶ ὥραν 10 π. μ. ὁ κ. Ψάρων συνεχίζει τὴν ἀνάγνωσιν τῆς μελέτης του.

Ἐξετάζει διὰ μακρῶν τὸ ποσὸν τῆς ὕλης καὶ καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ ἀλφαβηταρίου δέον ν' ἀρχίξῃ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐκ λέξεων καὶ δὴ ἐκείνων τῶν λέξεων, αἵτινες συνελέγησαν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἐπὶ τοῦ μελανοπίνακος. Τὸ προασκητικὸν μέρος ἐπομένως τῆς πλοκῆς καὶ ἀναπλοκῆς τῶν φωνῶν τῶν στοιχείων τοῦ ἀλφαβήτου καὶ τῶν συλλαβῶν δὲν ἔχει θέσιν ἐν τῷ ἀλφαβηταρίῳ ἀλλ' ἐν τῷ μαυροπίνακι, διότι ἐπιφέρει εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ παιδὸς ἐκνευριστικὴν σύγχεσιν.

Καὶ τέλος εἰσέρχεται εἰς τὸ τελευταῖον ἐρώτημα περὶ τῆς μεθόδου τῆς ἀ' ἀναγνώσεως. Ἐξαιρεῖ τὴν χρῆσιν εὐθείας γραμμῆς πρὸς ἀναπαράστασιν τῆς διδασκομένης λέξεως. Συνιστᾷ ὅπως πᾶν γράμμα συνδέεται πρὸς γνωστὸν τι ἀντικείμενον πρὸς τὸν παῖδα καὶ κάμει ὑποδειγματικὴν διδασκαλίαν ἐπὶ τοῦ μαυροπίνακος ἐπὶ τῆς λέξεως κοίτα, κατὰ τὰς ὑποδειγματικὰς ἰδέας καὶ περαίνει τὴν λίαν γλαφυρὰν αὐτοῦ ὁμιλίαν δηλῶν, ὅτι δὲν ὑποστηρίζει τὸ ἀλάθητον τῶν γνωμῶν του καὶ ὅτι εἶνε πρόθυμος νὰ μεθαρμόσῃ πᾶν μέρος αὐτῶν πρὸς ἑτέραν τοιαύτην, ἥτις ἐν τῇ πολεμικῇ λογικῇ ἤθελε καταστήθῃ δυσάλωτος καὶ ἥτις ὡς κέντρον ἤθελεν ἔχει τὸν εἰλικρινῆ πόθον τοῦ νὰ καταστήθῃ τὸ μάθημα τοῦτο προσίτητον πρὸς πᾶσαν ἑλληνικὴν διάνοιαν.

Περίληψιν τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Δ. Ζαφειρακοπούλου λαβόντος τὸν λόγον τὴν ἐπομένην συνεδρίαν θὰ ἔχωμεν εἰς τὸ ἐπόμενον φύλλον.

ΤΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Ὁ Ἄρειος Πάγος καὶ ἡ ἀγόρευσις τοῦ κ. Εἰσαγγελέως.

Τὴν 19 Ὀκτωβρίου εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον συνεζητήθη ὑπόθεσις ὑφίστου ἐνδιαφέροντος διὰ τὴν Δημοτικὴν ἐκπαιδεύσιν ἂν εἶναι οἱ γονεῖς ὑποχρεωμένοι νὰ στέλλωσι τὰ τέκνα των εἰς τὸ σχολεῖον. Συνεζητήθη δηλ. ἀντίρροπος τοῦ Εἰσαγγελέως τοῦ Ἄρειου Πάγου κ. Τζιβανοπούλου, κατ' ἀποφάσεως τοῦ Πταισματοδικείου Σύρου ἀπαλλακτικῆς γονεῖα διὰ τὴν ἑλληπῆ φρόνησιν τοῦ τέκνου του ἐν τῷ Δημοτ. Σχολείῳ, ἐλλείψει δὲ νόμου προβλεπόντος καὶ τιμωροῦντος τὴν παράβασιν ταύτην.

Ὁ διαπρεπὴς οὗτος Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἄνωτάτου Δικαστηρίου, ὁ περινοῦστατος καὶ φιλόπατρις οὗτος νομομαθής, ὁ ἀληθὴς οὗτος φρουρὸς τῆς κανονικῆς λειτουργίας τῶν νόμων δι' ἀκαταμάχητων ἐπιχειρημάτων ὑπεστήριξε τὸ ὑποχρεωτικόν. Τὴν ἀγόρευσιν τοῦ κ. Τζιβανοπούλου λύουσιν ὀριστικῶς τὸ ζήτημα τοῦτο δημοσιεύομεν ὀλόκληρον ἔχουσιν οὕτω·

Τί λέγουσιν οἱ νόμοι.

«Τὸ Πταισματοδικεῖον Ἐρμουπόλεως ἀπέλυσε τῆς κατηγορίας πρό τινος χρόνου τὸν Γ. Μαρκουίζον κατηγορηθέντα ὅτι ἐγγράφας τὸν δεκαε-

τῆ αὐτοῦ παῖδα ἐν τῷ μαθητολογίῳ τοῦ δημοτικού σχολείου Σύρου ἠμέλησε τὴν μαθητικὴν φοίτησιν αὐτοῦ, ἐπὶ παραβάσει τοῦ ἀρθροῦ 6 τοῦ νόμου τοῦ 1805 καὶ τοῦ ἀρθροῦ 656 τοῦ ποινικοῦ νόμου. Ἡ αἰτιολογία τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἦς ζητεῖται ἢ ἀναιρεσις κατὰ τὸ ἀρθρον 480 τῆς ποινικῆς δικονομίας, στηρίζεται εἰς τὸ ὅτι ἡ παράληψις αὐτῆ ὑπ' οὐδενὸς νόμου προβλέπεται καὶ τιμωρεῖται, ὅτι δὲ μὲν νόμος τοῦ 1895 οὐδὲ διαλαμβάνει περὶ ποινῆς, ἢ δὲ διάταξις τοῦ ἀρθροῦ 6 τοῦ νόμου τοῦ 1834, ἢ ἐπιβάλλουσα ποινὴν εἰς τοὺς γονεῖς τοὺς μὴ ὑποχρεοῦντας τὰ τέκνα των νὰ φοιτῶσιν εἰς τὸ σχολεῖον, κατηγορήθη σιωπηρῶς ὡς ἀντικειμένη εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 6 τοῦ νόμου τοῦ 1895, τοῦ ἀναγράφοντος ὑποχρέωσιν ὡς πρὸς τὸ τέκνον πρὸς φοίτησιν καὶ οὐχὶ ὡς πρὸς τὸν πατέρα· διὰ βασιλικῆς δὲ διατάγματος δὲν ἠδύνατο νὰ θεσπισθῇ ποινὴ.

Πρὸ πάντων πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἂν ἡ διάταξις περὶ τοῦ ὑποχρεωτικοῦ τῆς δημοτικῆς ἐκπαίδευσως, ἢ ἐνυπάρχουσα ἐν ταῖς νέαις νομοθεσίαις (Γερμανίας, Γαλλίας, Ἀγγλίας κλπ.) ὡς καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ τοῦ 1834 εἶνε ἄστοχος καὶ ἀνεφάρμοστος καὶ ἐπομένως ἂν ἐδικαιολογεῖτο ὁ νεώτερος νομοθέτης τοῦ 1895 καταστρέφον τὴν διάταξιν ταύτην.

Ἡ διάταξις τοῦ ὑποχρεωτικοῦ τῆς ἀποστολῆς τῶν τέκνων εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα ὑπὸ τῶν γονέων αὐτῶν ἐπολεμήθη ὑπὸ τινων καὶ ἰδίως ὑπὸ τοῦ Guizot ὑποστηρίζοντων ὅτι περὶ τοῦ εἶνε ὁ καταναγκασμός, διότι καθ' ὅσον ἀναπτύσσονται αἱ ἐλευθερίαι τοῦ ἔθνους, κατὰ τοσοῦτον οἱ πολῖται θὰ συναισθάνονται τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκπαίδευσως τῶν τέκνων των, ἢ ἢ δὲ ὑποχρεωτικὴ φοίτησις ἀναρῶν ἢ περιορίζει τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου. Δὲν πρόκειται νὰ ἀναπτύξω πρόγραμμα περὶ ἐκπαίδευσως· λέγω μόνον ὅτι ἡ ὑποχρεωτικὴ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις ἐμελετήθη πρῶτον πρὶν ἢ ψηφισθῆ.

(Ἐπεταί συνέχεια).

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Οἱ λυσσωδῶς διεξαγόμενοι ἐν Μακεδονίᾳ φυλετικοὶ ἀγῶνες μεταξὺ Ἑλλήνων,

Σέρβων, Βουλγάρων καὶ Ῥουμούνων παρέχουσιν ἀρκοῦσαν ποικιλίαν ὕλης εἰς τὸν ἐπιχειροῦντα νὰ γράψῃ τι περὶ τῆς ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ τελουμένης ἐκπαιδευτικῆς κινήσεως παρὰ μιᾶς ἐκάστης ἀντιζήλου ἐθνότητος· πρὸς τοιαύτην δὲ κολοσσιαίαν ἐπιχείρησιν πρὸ παντὸς θὰ ἀπηρτοῦντο πνευματικὰ ἐφόδια ἀπὸ μέρους τοῦ ἐπιχειρηματίου πολὺ ἀνώτερα καὶ μᾶλλον συγκριμμένα ἢ τὰ ἡμέτερα ὁσθενῆ τοιαῦτα, τὰ ὁποῖα, ὑποβαλλόμενα ἐκ τῶν προτέρων εἰς ἐλεγχον, ἀμφιβάλλομεν ἂν θὰ κριθῶσιν ἐπαρκῶς ὡς ἱκανὰ διὰ ν' ἀπεικονίσωσιν κἂν ἐπιπολαίως καὶ ἀκροποδητεῖ, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἐν λόγῳ κίνησιν, οὐχ ἥττον πεποιθότες ἐπὶ τὴν ἐπιείκειαν τῶν ἀγαπητῶν συναδέλφων διὰ τὰς παρατηρηθησομένας πάντως ἀτελείας ἡμῶν ἐν τῇ χειρὶ τοῦ καλάμου, θαρραλέως προβαίνομεν νὰ σκιαγραφῆσωμεν δι' ὀλίγων τὴν ἐν γένει πνευματικὴν σταδιοδρομίαν τῶν ἐν Μακεδονίᾳ οἰκούντων λαῶν, περιοριζόμενοι εἰς τὰ κυριώτερα σημεῖα ταύτης.

Πρὸ τοῦ 1870, ἐποχῆς δὴλον ὅτι, καθ' ἣν ἡ Συνθήκη τοῦ Βερολίνου ἐδημιούργησε μὲν δύο Βουλγαρίας — βόρειον καὶ νότιον, τὴν κατ' εὐφηνισμὸν μόνον Ἀνατολικὴν Ῥωμυλίαν κληθεῖσαν — ἀνεκήρυξε δὲ εἰς Βασίλειαν τὰς τέως ὑποτελεῖς Ἡγεμονίας Σερβίας καὶ Ῥουμανίας, ὁ Ἑλληνισμὸς πανταχοῦ τῆς Μακεδονίας ἤρχε πνευματικῶς τε καὶ ἐκπαιδευτικῶς, κατ' ἀκολουθίαν δὲ καὶ ἐθνικῶς πάντων τῶν ἄλλων φυλῶν, ἐκτὸς ἐξαιρέσεών τινων, σποραδικῶν ἄλλως, ἐν τῇ βορείῳ Μακεδονίᾳ, ἐνθα οἱ Βούλγαροι εἶχον ἥδη ἴδια βουλγαρικὰ σχολεῖα, ὀλιγοετῆ ὅμως βίον ἀριθμοῦντα. Ἠθέλομεν ἐπὶ πλεῖστον ἐπεκταθῆ, ἂν ἐπιχειροῦμεν ν' ἀναδράμωμεν καὶ ἀπώτερον τῆς ὡς ἄνω ἐποχῆς ἀνερευνῶντες συστήματα καὶ μεθόδους τῆς πρὸ ἡμῶν τούλάχιστον γενεᾶς· διὰ τοιαύτην ἀναδρομὴν ὅμως οὔτε τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον ἔχομεν, ἀλλ' οὔτε τὰς στήλας τοῦ «Δημοτικοῦ Σχολείου» εὐρίσκομεν ἐπαρκεῖς πρὸς τοῦτο καὶ τούτου ἕνεκεν θὰ περιορισθῶμεν ἐντὸς τοῦ στενοῦ κύκλου μιᾶς περιόδου ἀρχομένης ἀπὸ

τοῦ 1878 καὶ ληγουσῆς εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ἐποχὴν.

Τῷ 1878 οἱ Βούλγαροι μετὰ τὴν πολιτικὴν αὐτῶν ἀπρκατάστασιν ἤρξαντο ν' ἀναφαίνωνται ἐν τῇ ἐκπαιδευτικῇ παλαίστρᾳ τῆς Μακεδονίας καὶ διὰ τῆς ἐν Κων)πόλει ἐξαρχίας αὐτῶν νὰ ἰδρῶσιν σχολεῖα ἐν μέσῳ τῶν Ἑλληνικῶν κοινοτήτων τῆ συμπράξει ἀργυρωνήτων ὀργάνων. Ἡ θέσις ἡμῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἦτο μὲν ἀληθῶς ἰσχυρὰ καὶ ἀκαταγώνιστος, ἀλλ' ὑποτιμήσαντες, ὡς μὴ ἔφελε, τὸν ἐν μέσῳ ἡμῶν ἐμφανισθέντα ἐχθρὸν οὐδὲν ἔκτακτον κατ' αὐτοῦ μετρον ἐλάβομεν βελτιοῦντες τὸ ἐκπαιδευτικὸν σύστημα τῆς ἀλληλοδιδασκτικῆς, ἅμα δὲ σὺν τῇ παλιγγενεσίᾳ καὶ τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ, τὸ ὁποῖον ἦτο ὅλως ἀπρόσφορον καὶ ἀκατάλληλον πλεον πρὸς δρᾶσιν ἐν μέσῳ τῆς νέας καταστάσεως τῶν πραγμάτων, καθ' ἣν ἐχθρὸς τὰ μάλα ὑπουλός καὶ δόλιος μικρὸν κατὰ μικρὸν ὑπεισέδιδεν ἐν μέσῳ αὐτοῦ μετὰ τῆς προθέσεως νὰ ἐργασθῆ ἐπὶ βλάβῃ καὶ ζημίᾳ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐπὶ τρία—τέσσαρα ἔτη, ἐλλείψει διδασκάλων, ἢ ἐξαρχία ἐν στενῷ ὀρίζοντι εἶχε περιορίσει τὰς ἐνεργείας τῆς, δὲν εἶχε δ' ἐπὶ πολὺ βραδύνει, ὅποτε ἐγένετο αἱ πρῶται ἐκ Βουλγαρίας καὶ Ἀνατολικῆς Ῥωμυλίας ἀποστολαὶ διδασκάλων προπαρασκευασθέντων συντόμως καὶ ἐκ τοῦ προχείρου ἐκ Μακεδόνων προσηλυτισθέντων ἐν Κων)πόλει καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐν Φιλιππουπόλει καὶ Σόφια μορφωθέντων μέχρι τινός. Καὶ ἐν τῷ χρόνῳ οἱ Βούλγαροι διὰ τῶν οὕτω πω παρασκευασθέντων διδασκάλων ἀφ' ἐνὸς ἐνεφανίζοντο ἐν τῷ ἐκπαιδευτικῷ ἀγῶνι καὶ ἐπελαμβάνοντο αὐτοῦ μᾶλλον ζωηρότερον ἢ πρότερον, ἀφ' ἑτέρου διὰ γενναίας γορηγίας τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως ἢ ἐν Κων)πόλει πνευματικῆ αὐτῶν Ἀρχῆ—ἢ ἐξαρχία—τῇ συγκαταθέσει τῆς ὑψηλῆς Πύλης ἰδρῶεν ἐν Θεσσαλονίκῃ τῷ 1881 γυμνάσιον μετ' οἰκοτροφείου, ὀλίγον δ' ὕστερον καὶ Παρθεναγωγεῖον ἐπίσης μετ' οἰκοτροφείου, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐνεδιατώντο δωρεὰν νέοι ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύ-

λων προσλαμβανόμενοι ἐκ διαφόρων κοινοτήτων τῆς Μακεδονίας, οἱ ὅποιοι μετ' ὀλίγον ἐμελλον ν' ἀποτελέσωσι τὸν πυρῆνα τοῦ διδασκαλικοῦ Βουλγαρικοῦ σώματος.

Τὸ γυμνάσιον τῆς Θεσσαλονίκης εὐθὺς ἀπὸ τῆς συστάσεώς του διηρέθη εἰς δύο τμήματα—Κλασικὸν καὶ πρακτικὸν (Réale)—καὶ ὡς καθηγηταὶ αὐτοῦ εἶχον προσληφθῆ Τσέχοι καὶ Ῥῶσοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, διότι οἱ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπάρξαντες ὀλίγοι λόγιοι Βούλγαροι, μορφωθέντες ἰδίᾳ ἐν Ῥωσσίᾳ δαπάνῃ τῆς Πανσλαυιστικῆς Ἐταιρίας, οὗτοι εἶχον καταλάβει ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ Ἀνατολικῇ Ῥωμυλίᾳ πολιτικὰς θέσεις, αἵτινες παρεῖχον αὐτοῖς μυθῶδεις προσόδους καὶ μέλλον δὲ οὐκ εὐκαταφρόνητον. Ἐντὸς ὀλίγου τὸ Γυμνάσιον τοῦτο συνεπλήρωσε τὰς ἐπτὰ γυμνασιακὰς τάξεις κατὰ τὴν νέαν διαίρεσιν τῶν γυμνασίων καὶ ἤρξατο ν' ἀπολύῃ ἀποφοίτους οἱ ὅποιοι ἐπέδιδοντο εἰς τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα προτιμώμενοι πάντοτε παντὸς ἄλλου. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ Παρθεναγωγεῖον ἐξεπλήρου καὶ τοῦτο τὸν προορισμὸν του καὶ ἐντὸς μικροῦ αἱ κυριώτεροι κοινότητες, καίπερ μὴ σχισματικαὶ ἔτι, εἶχον ἐφοδιασθῆ με διδασκάλους κεκτημένους ἐπαρκῆ προσόντα διὰ τὴν ἀποστολὴν των.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἢ ἐξαρχία δὲν ἠδύνατο βεβαίως ν' ἀρκεσθῆ με μόνον τὰ φυτώρια ταῦτα τῆς Θεσσαλονίκης, ἢ ὁποῖα, καίπερ πρωτεύουσα τῆς Μακεδονίας, δὲν κεῖται καὶ εἰς τὸ κέντρον αὐτῆς. Ἄλλως τε δὲ εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ἀντ' ἀλήθειαν ὅτι ὁ κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἀρξάμενος μέγας ἀγὼν ὑπὸ τε πνευματικὴν καὶ ἐκπαιδευτικὴν μορφήν ἀπῆται ἄμεσον καὶ ἀποτελεσματικὴν ἐνεργειαν ἐν πᾶσι τοῖς κέντροις τῆς Μακεδονίας καὶ διὰ τοῦτο διὰ νέων χορηγιῶν τῆς Βουλγαρίας ἀλληλοδιαδόχως ἰδρῆθησαν τὸ ἐν Καστορίᾳ Σχολαρχεῖον, τὸ ἐν Μοναστηρίῳ (Βιτωλίοις) Γυμνάσιον καὶ Παρθεναγωγεῖον καὶ ἐν Σκοπίοις καὶ Σέρραις Διδασκαλεῖα (Ecoles Normales) πάντα μετ' ἰδίων οἰκοτροφείων καὶ ἕκαστος ἄς φαντασθῆ ὁποῖα συσσωρεύσεις μαθητῶν γίνεται

κατ' ἔτος ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις τούτοις κειμένοις ἐν ἐπικαίροις καὶ σημαντικοῖς κέντροις, ἐν οἷς πλείστοι ὡς ὑπότροφοι σπουδάζουσιν ἐνδιαιτώμενοι ἐν τοῖς οἰκοτροφείοις καὶ ἄλλοι ἐξωτερικοὶ ἄνευ καὶ τοῦ ἐλαχίστου διδάκτρου. ἐκτὸς δέκα γροσίων — τριῶν περίπου δραχμῶν — πρὸς πλουτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης ἐνὸς ἐκάστου ἐκπαιδευτηρίου. Εὐνόητον δὲ εἶνε ὅτι σήμερον τὰ ἐκπαιδευτήρια ταῦτα, τὰ ὁποῖα, ἐννοεῖται, ἐξακολουθοῦσι νὰ ἰψίστανται ἐνδελεχῶς καὶ ἀπροσκόπτως ἀπὸ τῆς συστάσεως των μέχρι σήμερον, πάντες δὲ καὶ εἰς τὸ μέλλον θὰ ἰψίστανται, οὐδ' ἴχνος ἔχουσι νὰ παρουσιάσωσιν ἐκ τοῦ πρώην ἐξ ἀλλοφύλων διδάσκοντος προσωπικοῦ, τὸ ὁποῖον ἀντικατέστησεν ὅλως νέον ἐκ Μακεδονίας ἀποκλειστικῶς, ἐκπαιδευθέντων διὰ βουλγαρικῶν χρημάτων ἐν Ρωσία καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης καὶ τελειοποιθέντων ἐν τοῖς διαφόροις τῆς Φιλολογίας κλάδοις εἰς διαδοχὴν καὶ ἀντικατάστασιν, ὡς εἶπομεν τῶν ξένων καθηγητῶν.

Παραπλεύρως μὲν τὴν τοιαύτην πυρετώδη ἐκπαιδευτικὴν κίνησιν τῶν Βουλγάρων, οἵτινες ἐντὸς μικροῦ σχετικῶς διαστήματος κατάρθωσαν δι' ἐνδελεχοῦς ἐργασίας νὰ δημιουργήσωσι δύο μὲν Γυμνάσια, ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ Μοναστηρίῳ, δύο δὲ Διδασκαλεῖα, ἐν Σκοπίοις καὶ Σέρραις, καὶ δύο Παρθεναγωγεῖα ἐν ταῖς πρώταις πόλεσιν, πάντα πλήρη καὶ πλέον ἢ ἐπαρκῶς ἐκπληρώσαντα καὶ ἐκπληροῦντα ἔτι τὸν προορισμὸν αὐτῶν ἐν μεγάλῃ κλίμακι, ἢ ἐν Κων)πόλει ἐξαρχία αὐτῶν ἐπίσης πυρετωδῶς εἰργάζετο διὰ τῶν πολλῶν καὶ καλῶς πλέον κατηρητισμένων ὀργάνων τῆς, τῶν διδασκάλων ἄλλων συμφεροντολόγων, ὧν οἱ οἰκεῖοι ἢ οἱ συγγενεῖς εἶχον ἐκπαιδευθῆ ὄρωρᾶν ὡς ὑπότροφοι αὐτῆς, πρὸς ἀποπλάνησιν οὐχὶ μόνον τῶν ἐθνικῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν θρησκευτικῶν συνειδήσεων τῶν ἀπλοϊκῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων, αὐτὴ αὕτη ἐκ Κων)πόλεως διευθύνουσα τὴν καταχθόνιον ταύτην ἐργασίαν ὡς καὶ διὰ τοῦ παρ' αὐτῇ λειτουργοῦντος ἀνεκάθεν Τμήματος Παιδείας — ἀληθοῦς ὑπουργείου τῆς Δημ. Βουλγαρικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Τουρ-

κία — ἅπασαν τὴν ἄλλην ἐκείνην ἐν τῷ παιδίῳ τῶν Γραμμάτων, τὴν προφανῶς οὐκ εὐκαταφρόνητον πρόοδον σημειοῦσαν. Αἱ ὑπὸ τὴν ἐποίην ταύτην ἐνέργειαι τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας δυστυχῶς δὲν ἀπέβησαν μάταιαι, ἀλλὰ ἐν πλείστοις σημείοις ἐκαρποφόρησαν καὶ τούτου ἕνεκεν δὲν ἐβράδυνε διὰ νὰ ἴδωμεν μετὰ συντριβῆς καρδίας πλείστας κοινότητος μεθιστάμεναι ν' ἀποσκιρτῶσιν εἰς τὸ σχίσμα καὶ νὰ τάσσωνται ὑπὸ τὴν πνευματικὴν αὐτῆς δικαιοδοσίαν. Ἐνῶ δὲ τοιαῦται μεταστάσεις ἐλάμβανον χώραν ἐν ταῖς νοτιοῖς ἐπαρχίαις, ἐν ταῖς βορειοτέραις συνεπεῖα ὁμοίων μεταστάσεων καὶ συμφώνως ταῖς διατάξεσι τοῦ Σουλτανικοῦ Φερμανίου τοῦ 1870, δι' οὗ ἐπετράπη ἢ ἴδρυσις τῆς Βουλγ. Ἐξαρχίας ἐγκαθίσταντο βούλγαροι ἀρχιερεῖς, ὁποῖοι ἐπὶ ἐν ὄλῳ, ὡς γνωστὸν, ὑπάρχουσι σήμερον ἐν Μακεδονίᾳ, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις. δηλονότι, Στρωμνίτισης, Νευροκόπου, Σκοπίων, Δεβρῶν, Βελισσοῦ, Πελαγονείας καὶ Ἀχρῖδος Πρεσπῶν. (Ἀκολουθεῖ).

Ἡλίας Παπαναστασίου

Διδάσκαλος καὶ τέως Ἱεροκῆρυξ καὶ ἐπιθεωρητῆς τῶν δημοτικῶν σχολῶν τῆς ἐπαρχίας Καστορίας.

Ἡ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

Ἡ γυμναστικὴ εἶνε ἐν τῶν τιμαλφεστέρων κληροδοτημάτων, τὰ ὁποῖα ἀφῆκαν ἡμῖν οἱ πρόγονοι ἡμῶν.

Τὰ σπέρματα αὐτῆς εἶχον σκορπισθῆ εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ψυχὰς καὶ παρέμεινον ἐκεῖ ἐν ὑπολανθανούσῃ καταστάσει, μέχρις οὗ ἔτυχον τέλος τῶν εὐμενῶν περιστάσεων καὶ ἀνεβλάστησαν μὲ τὴν γλυκεῖαν ἐλπίδα ὅτι λίαν ταχέως θ' ἀποδώσωσι τοὺς ἀγαθοὺς αὐτῶν καρπούς ἂν ἐπιμελῶς καλλιεργηθῶσι.

Διὰ τῆς ἐπιμελοῦς καλλιεργείας ταύτης θέλομεν παρασκευάσῃ, ὡς γνωστὸν, πολίτας σθεναροὺς σωματικῶς καὶ ψυχικῶς, ἱκανοὺς καὶ προθύμους, ὅπως ἐπιδίδων-

ται εἰς ἔργα μεγάλα καὶ ἰδεώδη μὴ ἀποδειλιῶντες πρὸ πληθῶς καὶ μεγέθους δυσκολιῶν, διότι δὲν ὑπάρχει ρεῖμα δυσκολιῶν τόσον βαθὺ καὶ ὀρμητικόν, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ διαπλεύσωμεν ἀσφαλῶς, ἂν ἔχωμεν τὸ θάρρος νὰ πηδαλιουχῶμεν καὶ τὴν δύναμιν νὰ κωπυλατῶμεν. Θέλομεν δὲ πρὸς τούτοις ἀποδώσῃ εἰς τὴν πολιτείαν πολίτας νομοταγεῖς καὶ ἀληθεῖς πατριώτας, διότι τὸ ἀειθαλὲς δένδρον τῆς ἀληθοῦς φιλοπατρίας ἐκεῖ μόνον φύεται καὶ προκόπτει, ὅπου πρωτίστως τάξις καὶ νόμος βασιλεύουσι. Τοιαῦτα καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ γνωστὰ βεβαίως τὰ ἐκ τῆς Γυμναστικῆς ἀγαθὰ.

Τὸ θέμα ἡμῶν ὅμως θέλει κυρίως περιστραφῆ περὶ τὴν ἐξέτασιν τοῦ τρόπου, καθ' ὃν δέον νὰ διδάσκηται αὕτη, καθ' ὅσον, ἂν κρίνη τις ἐξ ὅσων ἄχρι τοῦδε σχετικῶς μὲ τὸ ζήτημα τοῦτο ἐπανειλημμένως ἐγγράφησαν ἢ ἐλέχθησαν, ἄγεται εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὡς ἀτυχῶς δι' ὅλα σχεδὸν τὰ μαθήματα, οὕτω καὶ διὰ τὸ μάθημα τῆς γυμναστικῆς, σύγχυσις τῶν γνωμῶν ἐπικρατεῖ, ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας αὐτῆς.

Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν εἰς ἅπαντα τὰ Εὐρωπαϊκὰ σχολεῖα ἔχει εἰσαχθῆ ἢ λεγομένη *καλασθημικὴ σχολικὴ Γυμναστικὴ*, καθ' ἣν συμπλέκονται εὐάριθμοί τινες ἀσκήσεις, τῶν ὁποίων ἢ ἐκτέλεσις γίνεται μετὰ ρυθμοῦ, προσαρμοζομένου, ὅσον τὸ δυνατόν καὶ κατὰ ἀλλοῦ τινὸς ἄσματος. Αὕτη πολὺ ὀρθῶς εἰσῆχθη ἀπὸ τινῶν ἐτῶν καὶ εἰς τὰ ἡμέτερα σχολεῖα, διότι ἢ πλοκὴ εὐαριθμῶν τινῶν ἀσκήσεων καὶ μάλιστα κατὰ τοιοῦτον τρόπον γενομένη, ὥστε νὰ σχηματίζεται γεωμετρικόν τι σχῆμα ἢ ἄλλη τις εἰκὼν, προάγουσα ἀφ' ἐνὸς τὸ καλασθημικόν, καθιστᾷ ἐξ ἄλλου, ὡς ἐκ τῆς ποικιλίας καὶ τῆς μεταβολῆς, ἅτινα τυγχάνουσιν οἰκεῖα τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, τὸ μάθημα τερπνότερον καὶ κατορθοῖ συνεπῶς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον κυρίως, δυνάμεθα εἰπεῖν, ἐπιδιώκει τὸ σχολεῖον διὰ τῆς διδασκαλίας τούτου, νὰ ἀγαπήσῃ δηλ. ὁ μαθητῆς τὴν Γυμναστικὴν καὶ οὕτω, οὐ μόνον καθ' ὃν χρόνον φοιτᾷ ἐν τῷ σχολεῖῳ προθύμως

καὶ ἐπιμελῶς γυμνάζεται, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἐκ τούτου ἀποχώρησιν εὐχαρίστως ὥρας τινὰς πρὸς τοῦτο διαθέτη.

Οὐχ ἥττον ὅμως ἐνιοὶ τῶν συναδέλφων ἀσπασθέντες τὸν ἄνω τρόπον τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τούτου, ἐπελάθοντο τῶν σοφῶν ρητῶν «*Μηδὲν ἄγαν*» καὶ «*Πᾶν μέτρον ἄριστον*» καὶ διήκοντο εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον διδάσκοντες τὰ λεγόμενα *συμπλέγματα* ἢτοι ἀτελευτήτους σειρὰς ἀσκήσεων ἢ ἐκτέλεσις τῶν ὁποίων πολλάκις ἀπαιτεῖ ὑπὲρ τὴν ἡμίσειαν ὥραν, ἐξ οὗ ἐπέρχεται τελεία σωματικὴ καὶ πνευματικὴ ἐξάντλησις τῶν μικρῶν μαθητῶν καὶ ἀντὶ ἀγάπης πρὸς τὸ ὄντως τερπνότερον τοῦτο μάθημα γεννᾶται ἀποστροφή ἐπέρχεται δηλ. τὸ ἀντίθετον ἀποτέλεσμα τοῦ ἐπιδιωκομένου. Ἐπίσης καὶ ὡς πρὸς τὴν προσαρμογὴν τοῦ ἄσματος δὲν δίδεται οὐδ' ἢ ἐλαχίστη προσοχή. Ἐκ τῶν κανόνων, οἵτινες παραγγέλλονται, ἵνα τηρεῖται κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς ὀδικῆς, εἶνε καὶ εἰς, καθ' ὃν δέον, ὅταν ψάλλωσι οἱ μαθηταί, νὰ κρατῶσιν ὀρθιον τὸ σῶμα αὐτῶν, ἵνα τὸ στῆθος καὶ τὰ ἐν γένει φωνητικὰ ὄργανα ὦσιν ἐλεύθερα. Ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ψάλλωνται ἄσματα, ὅταν ἐκτελῶνται αἱ παντοειδεῖς κλίσεις τοῦ κορμοῦ, αἱ πελεκήσεις καὶ ἐν γένει αἱ μὴ ἐν *ὀρθία* στάσει ἐκτελούμεναι ἀσκήσεις, διότι τὸ τοιοῦτο δυνατόν νὰ ἐπιφέρῃ καὶ ὀλέθρια ἀποτελέσματα, τὴν διάρρηξιν τουτέστι αἱματοφόρων ἀγγείων.

Ἄν ὅμως σφάλλονται οἱ ὑπερβαίνοντες τὸ μέτρον, δὲν εὐρίσκονται βεβαίως ἐν δικαίῳ καὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐκ τῶν ἀτοπιμάτων τούτων παρασυρθέντες ἤχθησαν εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον μὴ ἐπιτρέποντες οὐδαμῶς πλοκὴν ἀσκήσεων καὶ συμβουλευόντες ὅπως ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ προσαρμύζωνται ἄσματα κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τούτων.

Ἐπομένως δι' οἷους λόγους ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν, καλὸν εἶνε νὰ συμπλέκωνται εὐαριθμοί τινες ἀσκήσεις, ἀλλ' *εὐάριθμοι*, ἢ ἐκτέλεσις τῶν ὁποίων δέον νὰ γίνεται κατόπιν παραγγέλματος τοῦ διδάσκοντος ὀρισμένου καὶ περιεκτικοῦ τῶν πρὸς ἐκτέλεσιν δεδομένων ἀσκήσεων. Καὶ ὅτι δέον

νά προσαρμόζονται ἄσματα ἀλλὰ μόνον ἐν ἐκείναις ταῖς ἀσκήσεσι, ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν ὁποίων τὸ στήθος καὶ ἐν γένει τὰ φωνητικὰ ὄργανα οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον πιέζονται. Τέλος προκαλοῦμεν πάντας τοὺς συναδέλφους καὶ δὴ τοὺς εἰδικώτερον εἰς τὸ μάθημα τοῦτο ἀσχοληθέντας, ὅπως ἐκθέσωσι διὰ τοῦ «Δ. Σχολείου» τὰς γνώμας αὐτῶν, ἵνα εὐρεθῇ ἡ ὀρθότερα καὶ οὕτω κατορθωθῇ, ἵνα ὁμοιομόρφως καὶ μᾶλλον καρποφόρως διδάσκηται ἐν ἅπασι τοῖς σχολείοις τοῦ Κράτους.

Γαρεάτης

Ἔργαδιαί τοῦ Διοικ. Συμβουλίου.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἑλλήνων δημοδιδασκάλων συνελθὼν τὴν 12 Ἰουλίου ἐ. ἔ. ἐξελέξατο Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Συνδέσμου κατὰ τὸ ἄρθρον 10 τὸν Σύμβουλον οὐτοῦ κ. Σίμωνα Δεσῦρην πρωτοβάθμιον δημοδιδάσκαλον ἐν τῷ Δ' δημοτικῷ σχολείῳ Ἀθηνῶν ἀντὶ τοῦ κ. Ἰωάννου Μαχαίρα μετατεθέντος ἐκ Πειραιῶς εἰς Βερέζοβαν Τριπόλεως.

Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ

179	Δημ. Βασιλόπουλος	Τρίπολις
180	Θεοδ. Σούμας	» Α'
181	Ἡλ. Βλάχος	»
182	Ἀδαμ. Καράμπελας	»
183	Ι. Νικολαΐδης	»
184	Ι. Παπανικολάου	»
185	Προκ. Προκοπίου (ιερεὺς)	»
186	Χαρ. Φωτόπουλος	» Β'
187	Σταυρ. Πύλιος Μπεσίρη	»
188	Ἀθαν. Ἀσούρας Μαντζαγρὰ	»
189	Γεωρ. Δελόπουλος Μερκοβοῦνι	Τρ.
190	Χαρ. Γαντῆς Θάνα	»
191	Δημ. Ἀγγελάκος Ἀχούρια Τεγέας	»
192	Δημ. Κοροβέσης Ὠρωπὸς	»
193	Δημ. Παπαγεωργίου Ρίζαι Τεγέας	»
194	Δημ. Κουτρομπῆς Μαγούλα	»
195	Νικ. Παπαχρηστόπουλος Καντρέβα Βαλτεταίου	»
196	Πην. Κολιόπουλος Σάγχα Μαντινείας	»
197	Νικ. Εὐταξόπουλος Λεβίδιον	»
198	Ι. Ἀθανασόπουλος	»
199	Νικ. Σωτηρόπουλος Καστρί Τανίς	»
200	Κ. Χλεχλῆς	»
201	Παν. Σινόπουλος Δολιανὰ	»
202	Κλεομ. Σιουραπᾶς Βέρβαινα	»
203	Γεωργ. Παπανικολάου Βερέζοβὰ	»
204	Κοσμ. Κοσμόπουλος	»
205	Γεωργ. Κοσμᾶς Ἀγιοργίτικα	»
206	Γεωργ. Τσιάλτας Μάσκληνα	»

207	Πην. Γιαχουντῆς Ἀνοφί Μηδίας	»
208	Γ. Μουλόπουλος Κουτσοπόδι Ναυπλίου	»
209	Ἡλ. Παπαδόπουλος Ἐρμιόνη	»
210	Ἀλέξ. Ψυχογιῶς Ἀχλαδόκαμπος	»
211	Δ. Κουρμελῆς Χιλιομόδιον Κορινθίας	»
212	Ι. Δημητρακόπουλος Λουτράκιον	»
213	Γεωργ. Τσαγκούρης Φιλιατρά	»
214	Παν. Κοτσώνης Ἀγουλινίτσα	»
215	Ν. Κουρβέλας Ψάρι Δωρίου Τριφυλ.	»
216	Θεοδ. Νικολόπουλος Λιγούδιτσα	»
217	Ἀδ. Κυριαζόπουλος Ἀλητσελεπή Μεσσην.	»
218	Δ. Παπαδόπουλος Κορώνη	»
219	Π. Θωμόπουλος	»
220	Γ. Σταυρόπουλος Θουρία	»
221	Ἀπ. Ἀποστολόπουλος Θουρία	»
222	Παν. Τσακόπουλος Πύλος	»
223	Θ. Γιοκαρῆς Βουνάριον Πύλου	»
224	Ι. Ζαγοριανάκος Λογγὰ	»
225	Ι. Δημητρακόπουλος Σκάλα Μεσσην.	»
226	Μιχ. Γαργαλιόνης Μέγαρα	»
227	Ι. Σούμας	»
228	Ν. Γιαννόπουλος	»
229	Β. Βοσυνιώτης Γαστοῦνι	»
230	Ἀθαν. Μπενέκος Κόρινθος	»
231	Θεοφ. Σακελλαρίου	»
232	Ι. Συκώκης Νιάτα Ἐπιδ. Λιμηρᾶς	»
233	Ἀναστ. Κυριακάκος	»
234	Γεωρ. Γιαννακάκος Ἀπιδέα	»
235	Ἐλένη Βρούβα Νιάτα	»
236	Σπυρ. Κανδηλῶρος	»
237	Πολυζώιδου	Ἀθηνῶν
238	Χρ. Μπρινίας	»
239	Ι. Λαζανᾶς Δερβένιον Κορινθ.	»
240	Σταυρ. Πραγιάτης Ἄνω Μπουλαριὸς Δήμ. Μέσης	»
241	Φώτ. Καλκάνης	Ἀίγιον
242	Κ. Οἰκονομόπουλος	»
243	Γ. Γαρδινιώτης	»
244	Ἄντ. Ἀντωνίου	»
245	Α. Πολυμερόπουλος Τσφυκὰ Φθιώτιδος.	»

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Συλλογαὶ Ὀρυκτῶν τοῦ κ. Δ. Βούλγαρη.

Ὁ συνάδελφος κ. Δημ. Βούλγαρης δημοδιδάσκαλος τοῦ Δ' Δημοτ. Σχολείου Ἀθηνῶν, συγγραφεὺς τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου τῆς ὀρυκτολογίας καὶ ἀφωσιμῶνος ἰδίᾳ εἰς τὸν κλάδον τούτον τῆς Φυσ. ἱστορίας κατήρτισε συλλογὰς ἐξ 91 ὀρυκτῶν πάντων ἐξ Ἑλλάδος.

Πεποιθότες, ὅτι αἱ συλλογαὶ αὗται τὰ μέγιστα θὰ συντελέσωσι εἰς τὴν διάδοσιν καὶ ἐξάπλωσιν τῶν σπανιζουσῶν παρ' ἡμῖν ὀρυκτολογικῶν γνώσεων, συνιστῶμεν ἐνθέρμως εἰς τοὺς συναδέλφους καὶ εἰς πάντας τοὺς δυναμένους νὰ προμηθεύσωσι ταύτας εἰς τὰ δημοτ. σχολεῖα καὶ πάντα τὰ ἐκπαιδευτήρια, βέβαιον ὄντες ὅτι πλὴν τῆς ὀφελείας ταύτης θὰ ἐνισχύσωσι συνάδελφον ἀγωνιζόμενον ἀγῶνα εὐγενῆ καὶ εὐεργετικώτατον εἰς τὸ ἔθνος.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἑλλήνων δημοδιδασκάλων κ. Γεώργιος Π. Ἀρβανίτης κατοικεῖ ἐν τῇ ὁδῷ Καλλιέργη ἀριθ. 2.

Τύποις Ἀποδοτοπούλου.